

DESCOPERIRILE HALLSTATTIENE TÎRZII DE LA BUCȘANI

Tiberiu I. Musca

Punctul „La Țipirig“ este cunoscut în literatura de specialitate datorită descoperirilor unor așezări datînd din sec. III—IV—V e.n.¹ Locul amintit se află situat la circa 3,5 km. nord-este de comuna Bucșani, pe stînga șoselei ce duce spre Adîncea, în lunca aluvională a Pîscovului.

Încă în 1974, în condiții nesigure, se descoperea un vas hallstatti-an.² Pentru clarificarea locului de descoperire, la indicația descoperitorilor, s-a deschis caseta nr. 1, unde nu au mai fost găsite elemente de această factură. Piesa mai sus amintită alături de o ceașcă tronconică vor face obiectul notei de față. Chiar dacă este vorba doar de două piese, considerăm că este bine venită publicarea lor, avînd în vedere stadiul incipient al cercetărilor privind prima vîrstă a fierului în această parte a Munteniei.

Descriere : **1. Vas relativ bitronconic** (pl. I/1), cu umerii rotunjiți și gîtul cilindric. Buza este ruptă din vechime. Sub umăr sînt plasate patru proeminente-apucători, iar pe gît alte patru proeminente lunguiete, în secțiune trapezoidale, așezate pe verticală.³

2. Ceașcă tronconică (pl. I/2) cu pereții arcuiți și toarta ruptă din vechime. Ambele vase sînt confecționate din pastă fină, avînd ca degresant cioburi fin pisate.

Spre deosebire de vasul bitronconic, ceașca a fost descoperită în condiții stratigrafice sigure, în secțiunea S IX, la —0,92 m de la nivelul de călcare, pe o vatră, sub bordeiul nr. 2 datat în sec. III e.n. Vatra, alături de ceașcă, probabil, reprezintă resturile unei locuințe distruse de locuirea posterioară sau o simplă vatră în aer liber. Cea de a doua ipoteză ni se pare mai verosimilă, dacă avem în vedere că, în afară de ceașcă, alte piese contemporane nu au fost găsite.

Vasele bitronconice sau relativ bitronconice, prevăzute cu proeminente „corn“ sau apucători, sau cu ambele la un loc, sînt specifice Hallstatt-ului tîrziu din spațiul carpato-danubian. Tipologic piesa noastră își găsește analogii atît în cadrul grupului Ferigele,⁴ cît și în desco-

1. L. Oancea, în Documenta Valachica, VII, 1974, p. 69—75.

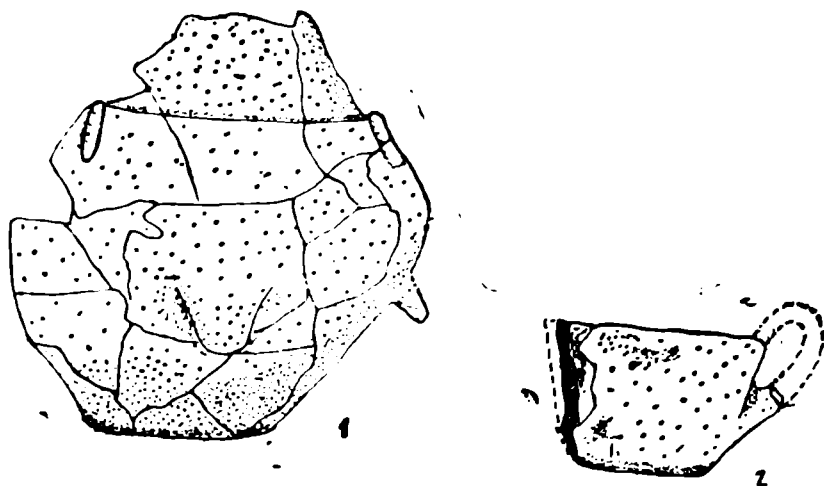
2. Ibidem, p. 69, nota 1.

3. Proeminente lunguiete, similare celui de pe gîtul vasului de la Bucșani, întilnim la Ferigele (Al. Vulpe, Necropola hallstattiiană de la Ferigele, 1967, pl. XI/8) și Tg. Mureș (I.H. Crișan, Ceramica daco-getică cu privire specială la Transilvania, 1969, pl. II/5, XIV/11), la fel și proeminentele-apucături sînt specifice ceramicii hallstattiene, pt. cele din etapa tîrzie vezi (ibidem, pl. XIV/14).

4. Al. Vulpe, op. cit., pl. XI/1—10.

peririle contemporane din Transilvania.⁵ În cazul ceștii, lipsa tortii nu ne permite o încadrare tipologică precisă, fiind totuși posibilă fixarea ei în tipul I stabilit de I.H. Crișan⁶ sau II B, după Al. Vulpe,⁷ dar fără să putem preciza varianta, în primul caz, respectiv tipul de toartă, în al doilea caz. Ceștile prevăzute în general cu o toartă supraînălțată sînt specifice, ca și piesa anterioară, aceluiași interval de timp și spațiu geografic, avînd analogii atît la Ferigele,⁸ cît și în Transilvania.⁹ Pe baza analogiilor ce le prezintă, cele două piese se pot data în Hallstatt-ul tîrziu traco-getic.

Descoperirile de la Bucșani și Băleni Români¹⁰ sînt primele din nord-vestul Munteniei care sugerează existența unor așezări de tip Ferigele și, în același timp, reprezintă o verigă de legătură alături de descoperirile din județele Prahova și Buzău, între cele din Vîlcea și Argeș cu cele din Vrancea, respectiv grupul Birsești. Alături de descoperirile similare de la Băleni-Români, Mătăsaru¹¹ și Odobești,¹² cele două piese prezentate în nota de față vin să completeze imaginea acestei perioade în regiunea subcolinară a Munteniei.

5. I.H. Crișan, op. cit., p. 31—37, pl. II—III, V. Vasiliev, în *Apulum*, X, 1972.

6. I.H. Crișan, op. cit., p. 43—48.

7. Al. Vulpe, op. cit., p. 46—47.

8. Ibidem, p. 44—49, pl. VI/2—6, 9—11, 13.

9. I.H. Crișan, op. cit., p. 43—48, pl. VIII/2, 5, 8, 11—12, 18, 22—25, V. Vasiliev, art. cit., p. 54.

10. T.I. Musca. Descoperirile hallstattiene de la Băleni-Români, în curs de redactare.

11. Gh. Bichir — E. Popescu, în *Materiale*, IX, 1970, p. 278 și fig. 6/5.

12. D. Berciu, în *Apulum*, III, 1947—1949, p. 142, nota 35, fig. 1, idem, în *Materiale*, IV, 1957, p. 293, Al. Vulpe, op. cit., p. 51 (cana).